הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תלה תלו

ב טוּר וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם (שם ה"ו). יִכָּשֵׁל בְּחָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָאָה. [ב]וְעַל הַבְּדִיקָה שֶׁלְּאַחַר הַפֶּסַח (ג) [ג] (ה) לֹא יְבָרֵךְ:

תלו דִּין הַמְפָרֵשׁ בְּיָם וְהַיּוֹצֵא בְּשַׁיָּרָא. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א מִיקְרָא דִּרַב פָּפְחִים ו' (ע"א). **א** [א]הַמְפָרֵשׁ מִבַּעֲשָׂה לָיָם אוֹ יוֹצֵא בְּשַׁיָּרָא, (א) וְאֵינוֹ מַנִּיחַ (ו) בְּבֵיתוֹ מִי שֶׁיִּבְדֹּק, (ב) תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם (ג) * זָקוּק לִבְדֹק, (ד) *(וְלֹא יְבָרֵךְ אָז עַל בִּעוּר חָמֵץ) (כל בו (סי׳ מח)), קֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם (ה) אֵין

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּמְשַׁוִּי נַמִּי שְׁלִיחַ, וְדַוְקָא שֶׁהֵם גְּדוֹלִים דִּבְנֵי מִיעֲבַד מִצְוָה נִינְהוּ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

א [ג] לֹא יְבָרֵךְ. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. [ג]עַיֵּן בְּשׁוּ"ת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ד' (בְּהַגָּ"ה) שֶׁם בְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בְּפֶסָחִים דַּף (י"א) ע"ב [י"] דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְאִם לֹא בָּדַק בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד כו', וּבְקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב עַל זֶה הַגָּאוֹן בַּעַל אֲלִיָּה רַבָּה לְבֵן הַמְחַבֵּר שַׁעַר אֶפְרַיִם.

וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ זִיסְקִינְד רוֹטֶנְבּוּרְג וּבְנוֹ מַהֲרַ"מ ז"ל בְּסִימָן ל"ד, עַיֵּן שָׁם:

וְגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם עָצְמוֹ בְּרֵישׁ סִימָן תמ"ו (סק"א) כָּתַב בְּפִשְׁיטוּת דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּשָׁעַת הַבְּעוּר בֵּין אִם נִתְחַמֵּץ לוֹ דָּבָר בְּתוֹךְ פֶּסַח בֵּין בְּמוֹצָא חָמֵץ בְּתוֹךְ פֶּסַח צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְכֵן מִנַּיחַ הַדָּבָר בְּסָפֵק, וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְכָל זֶה בְּנִמְצָא חָמֵץ גָּמוּר, אֲבָל חָמֵץ מַשֶּׁהוּ שֶׁנִּמְצָא תּוֹךְ פֶּסַח אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סִימָן תמ"ו סָעִיף קָטָן א':

א (ו) בְּבֵיתוֹ. אֲבָל אִם מַנִּיחַ מִי שֶׁיִּבְדֹּק אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק, דִּשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. חק יַעֲקֹב (סק"ב). עַיֵּן לְעֵיל סוֹף סִימָן תל"ד (סק"ח): **(ג) זָקוּק לִבְדֹק.** בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו יְצִיאָתוֹ לְאוֹר הַנֵּר. וְאִם שָׁכַח לִבְדֹק בַּלַּיְלָה יִבְדֹּק בַּיּוֹם. וְכָתַב הַשּׁ"ז (סק"ב) דְּאִז אֵינוֹ צָרִיךְ שֶׁיְּבַטֵּל, אֶלָּא יַמְתִּין כְּשֶׁגִּיעַ פֶּסַח וְיִבַּטֵּל. וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) הִשִּׂיג עַל הַשּׁ"ז בָּזֶה, כֵּיוָן דְּחָל עָלָיו חוֹבַת הַבְּדִיקָה צָרִיךְ גַּם כֵּן בְּטוּל. וְחק יַעֲקֹב (סק"ג) הִסְכִּים עִם הַשּׁ"ז: (ג) **אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹק.** וְכָתַב מְחַיְּבִים לִבְדֹק וּלְבַעֵר הֶחָמֵץ, שֶׁאֵינוֹ שֶׁלָּהֶם. חק יַעֲקֹב (סק"ב): (ג) **לֹא יְבָרֵךְ.** אֲבָל עַל הַבְּדִיקָה שֶׁבְּתוֹךְ הַפֶּסַח צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁבִּטֵּל. חק יַעֲקֹב (סק"ה). וְהַשּׁ"ז (סק"ב) נִסְתַּפֵּק בָּזֶה דְּאִם בִּטְּלוֹ אִם צָרִיךְ לְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם. וּמִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) מֻשְׁמָע שֶׁדַּעְתּוֹ שֵׁשׁ לְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁבִּטְּלוֹ, אַךְ הֵיכָא שֶׁבְּדַק וּבִטֵּל וּמָצָא חָמֵץ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, הֲיֵשׁ בְּצָרִיךְ עִיּוּן אִם יְבָרֵךְ עָלָיו, כֵּיוָן שֶׁבִּטְּלוֹ קֹדֶם פֶּסַח וְקִיֵּם תַּקָּנַת חֲכָמִים בִּבְדִיקָה. וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה עִקַּר שֵׁשׁ לְבָרֵךְ בְּשָׁעַת בִּעוּרוֹ, מִשּׁוּם דְּמִיקְרֵי עֲדַיִן בְּדִיקָה. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ זִיסְקִינְד רוֹטֶנְבּוּרְג וּבְנוֹ מַהֲרַ"מ ז"ל בְּסִימָן ל"ד, עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) **לֹא יְבָרֵךְ.** אֲבָל עַל הַבְּדִיקָה שֶׁבְּתוֹךְ הַפֶּסַח צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁבִּטֵּל. חק יַעֲקֹב (סק"ה). וְהַשּׁ"ז (סק"ב) נִסְתַּפֵּק בָּזֶה דְּאִם בִּטְּלוֹ אִם צָרִיךְ לְבָרֵךְ, עַיֵּן שָׁם. וּמִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) מֻשְׁמָע שֶׁדַּעְתּוֹ שֵׁשׁ לְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁבִּטְּלוֹ, אַךְ הֵיכָא שֶׁבְּדַק וּבִטֵּל וּמָצָא חָמֵץ בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, הֲיֵשׁ בְּצָרִיךְ עִיּוּן אִם יְבָרֵךְ עָלָיו, כֵּיוָן שֶׁבִּטְּלוֹ קֹדֶם פֶּסַח וְקִיֵּם תַּקָּנַת חֲכָמִים בִּבְדִיקָה. וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה עִקַּר שֵׁשׁ לְבָרֵךְ בְּשָׁעַת בִּעוּרוֹ, מִשּׁוּם דְּמִיקְרֵי עֲדַיִן בְּדִיקָה. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ זִיסְקִינְד רוֹטֶנְבּוּרְג וּבְנוֹ מַהֲרַ"מ ז"ל בְּסִימָן ל"ד, עַיֵּן שָׁם:

בְּאוּר הֲלָכָה

דְּעִקַּר הַדִּין שֶׁל בִּטּוּל אִשְׁתּוֹ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נָזָה אוֹתָהּ עַל זֶה מְפֻקְפָּקִים הָאַחֲרוֹנִים בָּזֶה, וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם הַדָּחַק יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה, דְּאִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ לְעִנְיַן זֶה, וּמִסְתָּמָא כְּמוֹ שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוּת מִמֵּי. כֵּן מַשְׁמַע מִבַּאוּר הַגְּרַ"א וְכֵן כָּתַב בְּכִנְגִי יָשָׁע (ד"ה מג"א סק"י) וּמוֹר וּקְצִיעָה וְדָרָךְ הַחַיִּים (סק"ד). וּלְפִי דִּבְרֵיהֶם לְכְאוֹרָה תּוֹכַל לַעֲשׂוֹת גַּם כֵּן שְׁלִיחַ, וְכֵן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ח) בְּשֵׁם הָרַמַ"ע (אליפסי זוטא פ"א) וְכֵן כָּתַב בְּדָרְכֵי הַחַיִּים (שם). מִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב יוֹתֵר שֶׁתִּבְטֵל בְּעַצְמָהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק י"ט), וּבְפָרָט שֶׁיֵּשׁ מַחְמִירִין בָּזֶה. עַיֵּן עַטָּרַת זְקֵנִים וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ סק"ו):

א * זָקוּק לִבְדֹק. וְאִם שָׁכַח וְלֹא בָּדַק, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ה' שֶׁכָּתַב דְּאָפְשָׁר דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ אוֹ לִשְׁלֹחַ שְׁלִיחַ שִׁיבְדֹּק. וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר עֲבַד מִבַּשׁ חַמְצוֹ וְדֵי, וְכֵן מוֹכִיחַ הַחק יוֹסֵף (סק"י) מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סוֹף סָעִיף ב' דְּאִם שָׁכַח וְלֹא בָּדַק, יְבַטֵּל כְּשֶׁיִּגִּיעַ הַפֶּסַח, [וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִם מִבַּטְּלוֹ תֶּכֶף דְּמִהֲנֵי כִּדְמוֹכֶה בְּבֵ"ח שָׁם (ס"ה)], וְלֹא הִזְכִּיר שֶׁיַּחֲזֹר לְבֵיתוֹ אוֹ שֶׁיִּשְׁלַח שְׁלִיחַ. וְאַף דְּשָׁם מַיְרִי קֹדֶם שְׁלֹשִׁים, דְּעִתּוֹ דְּהוּא הַדִּין תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים, עַיֵּן שָׁם. **אֲבָל כָּל זֶה בְּסָפֵק חָמֵץ, אֲבָל אִם יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם חָמֵץ יְדוּעַ בְּבֵיצָה וְיוֹתֵר, מֻשְׁמָע מֵהֲבֵית מֵאִיר דְּמַסְפִּיק עִם הַמָּגֵן אַבְרָהָם.** [א]**אֲכָן אִם נוֹגֵעַ לוֹ דָּבָר זֶה לְהַפְסֵד מְרֻבֶּה תְּשִׁיחָתוֹ לְבֵיתוֹ אוֹ שֶׁיִּשְׁלַח שְׁלִיחַ, כָּתַב בְּסֵפֶר מָגֵן הָאֶלֶף** (סק"ה) **דְּאֵין מְחַיְּבִ וְדֵי בְּבִטּוּל,** דְּדָמֵי לְהוֹלֵךְ לְדָבָר מִצְוָה בְּסִימָן תמ"ד (ס"ג), עַיֵּן שָׁם. וְכֵן בְּהוֹלֵךְ לְהַצִּיל מִן הַנָּהָר אוֹ מִן הַדְּלֵקָה שְׁרֵי לֵהּ לְבַטֵּל בְּלִבּוֹ, וְהָכָא נַמִּי כְּהַאי גַּוְנָא, עַיֵּן שָׁם:

* **וְלֹא יְבָרֵךְ אָז וְכוּ'.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ד) הַטַּעַם, וְכֵן הוּא דַּעַת הַלְּבוּשׁ וְעוֹלַת שַׁבָּת (סק"א). [ב]**אָמְנָם דַּעַת הַבַּ"ח** (ס"ח) **דְּבְתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְרַק הֵיכִי שֶׁצָּרִיךְ לִבְדֹּק קֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וְדַעַת הַפְּרִי חָדָשׁ דְּלְעוֹלָם צָרִיךְ לְבָרֵךְ,** כֵּיוָן דְּחִיּוּבוֹ הוּא חֲכָמִים לִבְדֹּק. **וּמִסְתִּימַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְהַשּׁ"ז וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים מֻשְׁמָע דְּחִסְפְּסוּ כְּדַעַת הַגְּ"ה, דְּלְעוֹלָם אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ,** אֲכָן מְצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָ"א (ו. ד"ה לא אמרן) וְזָה לְשׁוֹנוֹ שָׁם: וְדַעַת הָרְאָ"ה ז"ל דְּכָל שֶׁזְּקוּק לְבַעֵר מִבָּרֵךְ עַל הַבִּעוּר, וְנִרְאִין הַדְּבָרִים תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם דְּזָקֵא.

הָכִי מַה מּוֹעִיל בְּדִיקָתוֹ. וְאִם מַנִּיחַ בְּבֵיתוֹ אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ הַגְּדוֹלִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דַּעַת וְיכוֹלִין לִבְדֹּק, אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק כְּלוּם קֹדֶם יְצִיאָתוֹ, אֶלָּא יְצַוֶּה לְאֶחָד מֵהֶם שֶׁיִּבְדֹּק וְיבַטֵּל הֶחָמֵץ כְּשֶׁגִּיעַ זְמַנּוֹ, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן א'. וְעַיֵּן בְּסִימָן תל"ד (ס"ק י"ז) שֶׁנָּכוֹן הַדָּבָר שֶׁיְּבַטֵּל גַּם הוּא בְּעַצְמוֹ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא, כְּשֶׁמַּגִּיעַ זְמַן הַבִּטּוּל: **(ד) וְלֹא יְבָרֵךְ אָז וְכוּ'.** דִּכְשֶׁבִּוּדַק בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר תִּקְנוּ לְבָרֵךְ עַל בִּעוּר חָמֵץ, (ז) לְפִי שֶׁמָּה שֶׁהוּא מוֹצֵא בִּבְדִיקָתוֹ הוּא מְצֻנְעִינוֹ כְּדֵי לְבַעֲרוֹ לְמָחָר, נִמְצָא דְּהַבְּדִיקָה הוּא הַתְחָלַת הַבִּעוּר. מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּאָן שֶׁלֹּא יְבַעֲרוֹ מִן הָעוֹלָם, וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּשְׁאָר הַיָּמִים, אֶלָּא שֶׁהוּא מְפֻנֶּהוּ מִבֵּית זֶה: (ה) **אֵין צָרִיךְ לִבְדֹק.** דְּלֹא חָל עָלָיו תַּקָּנַת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ה) **לֹא יְבָרֵךְ.** כֵּיוָן שֶׁמַּתָּר (י) לְהַשְׁהוֹתוֹ, וְאַף בַּאֲכִילָה אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִשּׁוּם קְנָסָא שֶׁהִשְׁהָה הֶחָמֵץ בְּפֶסַח, וְאֵינוֹ בּוֹדֵק לְעִנְיַן זֶה, בֵּין חָמֵץ זֶה לְחָמֵץ הַמֻּתָּר, לָכֵן לֹא יְבָרֵךְ. אֲבָל עַל הַבְּדִיקָה שֶׁבְּתוֹךְ הַפֶּסַח צָרִיךְ לְבָרֵךְ (יא) אַף עַל פִּי שֶׁבִּטְּלוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח, וְכָל שֶׁכֵּן אִם נִתְחַמֵּץ לוֹ חָמֵץ גָּמוּר בְּפֶסַח דִּבְדֵאי מְבָרֵךְ בְּשָׁעַת הַבִּעוּר, שֶׁהֲרֵי זֶה לֹא הָיָה כְּלָל בִּכְלַל הַבִּטּוּל. אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חָמֵץ גָּמוּר, כְּגוֹן שֶׁנִּמְצָא חִטָּה בְּתַבְשִׁיל וְכַיּוֹצֵא בּוֹ, אֵינוֹ מְבָרֵךְ. וְאִם כְּבָר בָּדַק וּבִטֵּל כְּדֵינוֹ קֹדֶם פֶּסַח וּמָצָא חָמֵץ בְּפֶסַח, (יב) יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים אִם צָרִיךְ לְבָרֵךְ, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר בָּדַק וּבִטֵּל כְּדִינוֹ וְקַיֵּם תַּקָּנַת חֲכָמִים בִּבְדִיקָה דִּבְרָכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁבֵּרַךְ אָז קַאֵי עַל כָּל מַה שֶּׁיִּמְצָא אַף בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, וּפְסַק בְּרָכוֹת לְהָקֵל:

א (א) וְאֵינוֹ מַנִּיחַ בְּבֵיתוֹ וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (ו) שֶׁלֹּא צִוָּה לְאֶחָד קֹדֶם נְסִיעָתוֹ שֶׁיִּבְדֹּק כְּשֶׁיִּגִּיעַ זְמַנּוֹ, דְּאִם מִנָּה לְאֶחָד עַל זֶה, שׁוּב אֵין צָרִיךְ בְּעַצְמוֹ לִבְדֹּק, דִּשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן תל"ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ח) דִּלְכָתְחִלָּה טוֹב יוֹתֵר לְמַנּוֹת אֲנָשִׁים לַבְּדִיקָה, וְאִם אֵין לוֹ יוּכַל לְמַנּוֹת גַּם אִשָּׁה לָזֶה: **(ב) תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם.** וַאֲפִלּוּ אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר כְּלָל עַד אַחַר הַפֶּסַח וְלֹא יִרְאֶה הֶחָמֵץ שֶׁבְּבֵיתוֹ, מִשּׁוּם דְּמֵאָז וְהָלְאָה (ג) חָל עָלָיו חוֹבַת הַבְּדִיקָה: **(ג) זָקוּק לִבְדֹק.** (ג) בַּלַּיְלָה שֶׁלְּפָנָיו יְצִיאָתוֹ לְאוֹר הַנֵּר, וְגַם צָרִיךְ אָז (ד) לְבַטֵּל בַּלַּיְלָה הֶחָמֵץ שֶׁלֹּא רָאָה (ה) כְּמוֹ בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר. וְאִם שָׁכַח לִבְדֹּק בַּלַּיְלָה יִבְדֹּק בַּיּוֹם. וְאִם יֵשׁ לוֹ (ו) בָּנִים קְטַנִּים בְּבֵיתוֹ וְצָרִיךְ הוּא לְהַנִּיחַ לָהֶם חָמֵץ לֶאֱכֹל וְאֵין לוֹ מִי לְמַנּוֹת עַל הַבְּדִיקָה, יוֹצִיאֵם מִבֵּיתוֹ לְבֵית אָדָם אַחֵר וְשָׁם יַנִּיחַ עֲבוּרָם, וְיִסְגֹּר אֶת בֵּיתוֹ הַבְּדוּק שֶׁלֹּא יִכָּנֵס שָׁם שׁוּם אָדָם עוֹד חָמֵץ, דְּאִי לָאו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (פ"ג ה"ו) וְכָסָף מִשְׁנֶה (שם): **(יא)** כֵּן מוּכָח מִמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וְכֵן כָּתַב הַחק יַעֲקֹב (סק"ה) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּטַ"ז (סק"ב) שֶׁמְּסְתַּפֵּק בָּזֶה: **(יב)** הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מְסְתַּפֵּק בָּזֶה בְּסִימָן זֶה, וּבְסִימָן תמ"ו (סק"א) נִרְאֶה שֶׁדַּעְתּוֹ דְּיכְרַךְ, וְכֵן כָּתַב הַחק יַעֲקֹב (סק"ה) וְהַמְקוֹר חַיִּים (חי׳ סק"ג) וְהַגְּרַ"ז (ס"ד). אֲכָן בְּאֲלִיָּה רַבָּה (שם) וְחק יוֹסֵף (סק"ג) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג) וּמָגֵן אֶלֶף (סק"ב, עי"ש) מְצַדְּדִים דְּסִפֵּק בְּרָכוֹת לְהָקֵל:

א מִיקְרָא דִּרַב פָּפְחִים ו' (ע"א). **א** מִיקְרָא דִּרַב פָּפְחִים ו' (ע"א).

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ז) כתב שאף במקום שיש טורח גדול והפסד מרובה לחזור לביתו אם ידוע לו בבירור שיש כביצה חמץ בביתו חייב הוא לחזור לביתו או לשלוח שליח לביתו שיבער החמץ ממנו אלא אם כן הולך לדבר מצוה. **ב]** בשו"ע הרב (ס"א) הביא כדברי הרמ"א שבכל אופן לא יברך על בדיקה קודם זמנה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

צָרִיךְ לִבְדֹּק. (יְכַשְׁמַגִּיעַ פֶּסַח (ו) יְבַטְּלָנּוּ) (טור). [ב]וְאִם (ז) דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר קֹדֶם הַפֶּסַח, (ח) צָרִיךְ לִבְדֹּק וְאַחַר כָּךְ יֵצֵא, (ט) דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא יַחֲזֹר עֶרֶב פֶּסַח בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (י) וְלֹא יִהְיֶה לוֹ פְּנַאי לְבַעֵר. [ג]וְכֵן הָעוֹשֶׂה בֵּיתוֹ (ז) (יא) אוֹצָר, תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, (יב) זָקוּק לִבְדֹּק (ה) וְאַחַר כָּךְ כּוֹנֵס אוֹצָרוֹ לְתוֹכוֹ. קֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח (יג) צָרִיךְ לִבְדֹּק וְאַחַר כָּךְ עוֹשֵׂהוּ אוֹצָר, (יד) וְאִם אֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח (ו) (טו) אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק. הַגָּהָה: וְאוֹצָר חִטִּים (טז) *שְׂעוֹרִים (ו) חִטִּים מְחַמְּצִים בְּקַרְקָעִית הַבּוֹר, *אִם נַעֲשָׂה הָאוֹצָר שְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח אֵינוֹ זָקוּק לְבַעֵר, אֶלָּא מְבַטְּלוֹ בְּלִבּוֹ וְדַיּוֹ. וּמִיהוּ לְאַחַר פֶּסַח כְּשֶׁמְּפַנֶּה הָאוֹצָר, (יז) *אָסוּר לֶהָנוֹת מֵאוֹתָן חִטִּים. (יח) וְאִם אֵין שָׁם חָמֵץ יָדוּעַ אֶלָּא סָפֵק, מֻתָּר לְמָכְרוֹ (יט) הָאוֹצָר

ב מִימְרָא דְּרַבָּא שָׁם וּכְפֵרוּשׁ הָרַ"ן (כ: ד"ה חמצו) בְּשֵׁם אֲחֵרִים. וְכֵן כָּתַב הַשּׁוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (פ"ב ה"י) וְהָרַי"ף בַּאוּת. ג גַּם זֶה שָׁם בַּגְּמָרָא.

בַּאֵר הֵיטֵב

בַּ"ח (ס"א) וּמִגַּן אַבְרָהָם (סק"ב) דְּאִם יֵשׁ שָׁם חָמֵץ יָדוּעַ חַיָּב לְבַעֲרוֹ לְעוֹלָם קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא. וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"ד): (ל) **אוֹצָר**. כְּלוֹמַר שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ שָׁם חָמֵץ, וְאַחַר כָּךְ רוֹצֶה לְהַנִּיחַ שָׁם עֵצִים אוֹ דָּבָר אַחֵר: (ה) **וְאַחַר כָּךְ כּוֹנֵס**. וְאִם לֹא בְּדַק קֹדֶם, צָרִיךְ לִבְדֹּק הָאוֹצָר וְלִבְדֹק. וְאֶפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין לְהַיּוֹצֵא בְּשִׁיָּרָא תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים וְלֹא בָּדַק, צָרִיךְ לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ אוֹ לִשְׁלֹחַ שְׁלִיחַ שִׁיבְדֹּק. מְגַן אַבְרָהָם (סק"ה): (ו) **אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק**. אֲבָל חָמֵץ יָדוּעַ צָרִיךְ לְבַעֵר. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי סְעִיף קָטָן ג': (ז) **חִטִּים**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חֲכָמִים. וְאִם יֵשׁ שָׁם חָמֵץ יָדוּעַ, (ס) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּחַיָּב לְבַעֵר קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא, (ע) [א]וְיֵשׁ מְקִלִּין בַּדָּבָר: (ו) **יְבַטְּלֶנּוּ**. בְּמָקוֹם שֶׁהוּא, דְּאַף דְּאֵין רוֹאֶה הֶחָמֵץ עוֹבֵר מִשּׁוּם 'בַּל יֵרָאֶה', דְּהָא לֹא בַּטְּלֵיהּ מַעִקָּרָא [הַגְּרָ"א]: (ז) **דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר קֹדֶם הַפֶּסַח**. וְכָל שֶׁכֵּן אִם דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּתוֹךְ הַפֶּסַח: (ח) **צָרִיךְ לִבְדֹּק**. וַאֲפִלּוּ בְּשֵׁל כְּבָר, (י) מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לִבְדֹּק שְׁמָא יַחֲזֹר וְיִמְצָא וְיֹאכְלֶנּוּ: (ט) דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא וְכוּ'. וַדְּוָקָא בְּמְפֻזָּר לַיָּם אוֹ יוֹצֵא בְּשִׁיָּרָא לְדֶרֶךְ רְחוֹקָה, (יא) אֲפִלּוּ דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר זְמַן רַב קֹדֶם פֶּסַח חִישִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁתַּהֶא. אֲבָל יוֹצֵא לְדֶרֶךְ קְרוֹבָה, אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם לֹא חִישִׁינַן. (יב) וּמִכָּל מָקוֹם הַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן, דִּלְפְעָמִים אֲפִלּוּ בְּדֶרֶךְ קְרוֹבָה, אִם מַגְבִּיל זְמַן בֵּיאָתוֹ בְּצִמְצוּם קָרוֹב לִזְמַן הַבְּדִיקָה, חִישִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁתַּהֶא וְצָרִיךְ לִבְדֹּק מִקֹּדֶם, וְיֵשׁ (יג) מְקִלִּין בָּזֶה. וּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְדוֹן (יד) לְפִי קְרוּב וְרָחוֹק הַמָּקוֹם: (י) **וְלֹא יִהְיֶה לוֹ פְּנַאי לְבַעֵר**. רְצוֹנוֹ לוֹמַר וּבְיוֹם טוֹב לֹא יוּכַל לְבַעֵרוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְבַעֲרִין הֶחָמֵץ בְּיוֹם טוֹב, וְנִמְצָא מְקַיֵּם הֶחָמֵץ בְּבֵיתוֹ: (יא) **אוֹצָר**. וַאֲפִלּוּ אֵין שָׁם חָמֵץ יָדוּעַ, (טו) אֶלָּא שֶׁהוּא מָקוֹם שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם חָמֵץ וַעֲתָּה רוֹצֶה לְהַנִּיחַ שָׁם תְּבוּאָה לְאַיְזֶה זְמַן אוֹ עֵצִים וּכְהַאי גַּוְנָא: (יב) זָקוּק לִבְדֹּק. וַאֲפִלּוּ אֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ עַד אַחַר הַפֶּסַח שֶׁלֹּא יִרְאֶה הֶחָמֵץ בְּפֶסַח, אֲפִלּוּ הָכִי חָל עָלָיו חוֹבַת הַבְּדִיקָה מִקֹּדֶם, כֵּיוָן שֶׁהוּא תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים. וְאִם לֹא בָּדַק קֹדֶם, שֶׁחָשְׁשׁוּ חֲכָמִים (יז) שֶׁמָּא יִתְחִיל לְפַנּוֹתוֹ קֹדֶם לֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר, וְלֹא יִגְמֹר לְפַנּוֹתוֹ, אֶלָּא יִשְׁאַר מִמֶּנּוּ (יח) פָּחוֹת מִגְּבַהּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים מְכֻסֶּה עַל הֶחָמֵץ, דְּשׁוּב לֹא הָוֵי כְּמְבֻעָר, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁיַּגִּיעַ לֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר יִשְׁכַּח עַל הֶחָמֵץ שֶׁתַּחַת הָאוֹצָר, כֵּיוָן שֶׁמְּכֻסֶּה מִן הָעֵינַיִם: (יד) **וְאִם אֵין וְכוּ' קֹדֶם הַפֶּסַח**. אֶלָּא לְאַחַר הַפֶּסַח: (טו) **אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק**. דְּקֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין חָל עָלָיו חוֹבַת הַבְּדִיקָה, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁנַּעֲשָׂה הָאוֹצָר הֲרֵי הוּא כְּמְבֻעָר כְּמוֹ חָמֵץ שֶׁנָּפְלָה עָלָיו מַפֹּלֶת, וְסָגִי בְּבִטּוּל כְּשֶׁגִּיעַ פֶּסַח וְכַנַּ"ל. וְכָתַב בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וְכָל זֶה בְּחָמֵץ שֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ, אֲבָל בְּחָמֵץ יָדוּעַ (יט) צָרִיךְ לְבַעֲרוֹ מִתְּחִלָּה. וְיֵשׁ מְקִלִּין אֲפִלּוּ בְּחָמֵץ יָדוּעַ וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן ה': (טז) **שְׁלֹשׁ חִטִּים מְחַמְּצִים**. הֵינוּ שֶׁהָיוּ (כ) שָׁם חִטִּים מְחַמְּצִים וְאַחַר כָּךְ הִנִּיחַ הָאוֹצָר עֲלֵיהֶם, וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵין צָרִיךְ לְבַעֵר כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשָׂה הָאוֹצָר קֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְרַק שֶׁיְּבַטְּלֶנּוּ קֹדֶם הַפֶּסַח. (כא) אֲבָל אִם הִנִּיחַ הַחִטִּים, וְאַחַר כָּךְ נִתְחַמְּצוּ הַחִטִּים מֵלְּחוּת הַבּוֹר, אֲפִלּוּ הָיָה הַנָּחָתוֹ תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים אֵין צָרִיךְ לְפַנּוֹתוֹ, [וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ טָפֵק אִם נִתְחַמְּצוּ], וְיִבַּטְּלֶנּוּ קֹדֶם פֶּסַח: (יז) **אָסוּר לֶהָנוֹת קֹדֶם הַפֶּסַח**. וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ טָפֵק שֶׁמָּא חָמֵץ יָדוּעַ הָיָה עָלָיו מֵעִקָּרָא וְנִתְבַּטֵּל בְּבִטּוּל שֵׁנִי, דְּהָוֵי סָפֵק דְּרַבָּנַן וְאָסוּר מִדִּינָא. וְכֵן הַדִּין בְּכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה בְּכָל הַפְּסָחִים שֶׁבַּשָּׁנָה: (יח) **וְאִם אֵין שָׁם חָמֵץ יָדוּעַ וְכוּ'**. וְאִם הָיָה יָדוּעַ וְנִתְבַּטֵּל בְּבִטּוּל שֵׁנִי, אֲפִלּוּ אִם נִתְחַמְּצוּ הַחִטִּים מֵלְּחוּת הַבּוֹר, אֵין צָרִיךְ לְבַעֲרוֹ, דְּהָוֵי סָפֵק סָפֵק וְסָפֵק דְּרַבָּנַן לָקֵל. וְכֵן הוֹרָה הָרַ"ן בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (פ"ב ה"י) וְהָרַי"ף (בַּאוּת. ג גַּם זֶה שָׁם בַּגְּמָרָא.

בְּאוּר הַלָּכָה

הֲרֵי דְּדַעַת הָרַא"ה כְּהַפְרִי חָדָשׁ, וְדַעַת הָרִיטְבָּ"א לְהַכְרִיעַ כְּהַבַּ"ח, **וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה:**

* **שְׁלֹשׁ חִטִּים מְחַמְּצִים.** עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק טז) דְּאִם הִנִּיחַ הַחִטִּים וְאַחַר כָּךְ נִתְחַמְּצוּ וְכוּ', הוּא מְמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח). וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) מְפַקְפֵּק עָלָיו דְּגַרַע מִמַּפֹּלֶת, מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתּוֹ לְמִכֹּר בְּזוֹל לְאַחַר הַפֶּסַח וּבְטוּלוֹ אֵינוֹ בְּטוּל גָּמוּר, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְפַנּוֹתוֹ. וּבְבֵית מֵאִיר מַשְׁמַע כְּהַמְּגֵן אַבְרָהָם:

* **אִם נַעֲשָׂה הָאוֹצָר שְׁלֹשִׁים יוֹם וְכוּ'. וּבְתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אִם רוֹצֶה לְהַנִּיחַ אוֹצָר שֶׁל חִטִּים, אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ יָדוּעַ לוֹ אִם יֵשׁ שָׁם חִטִּים שֶׁל חָמֵץ בְּקַרְקָעִיתוֹ שֶׁל הַבּוֹר, כֵּיוָן שֶׁרָגִיל לְהִמָּצֵא שָׁם חִטִּים לְחֹם דֵּינוֹ כְּעוֹשֶׂה אֶת בֵּיתוֹ אוֹצָר, וְצָרִיךְ לְבַדֵּד אוֹתוֹ מָקוֹם וְלִבְדֹּק לְאוֹר הַנֵּר קֹדֶם שֶׁמַּנִּיחַ הָאוֹצָר שָׁם** [חַיֵּי אָדָם (כלל קיט סט"ו) וּפְשׁוּט]:

* **אָסוּר לֶהָנוֹת וְכוּ'.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יז) הַטַּעַם, וְהוּא מַהֲרַשְׁבָּ"א בְּתִשׁוּבָה (ח"א סי' ע). דְּכֵיוָן דְּכִנָּתָהוּ בְּדַאֲדֵי לְפַנּוֹת אוֹצָרוֹ, אִם כֵּן הֲרֵי הוּא כְּמְבֻטָּל וּמְכֻנָּן לִזְכּוֹת בּוֹ. וְלִכְאוֹרָה צָרִיךְ טַעַם, דְּאִם כֵּן גַּם מִתְּחִלָּה קֹדֶם הַפֶּסַח לְמָּה לֹא נִחְיְבוּ לְפַנּוֹת, דְּמַה דְּשָׁרִינַן בְּמַפֹּלֶת הוּא עַל יְדֵי בִּטּוּל דַּוְקָא, וּלְדַעַת הַסְּמַ"ק (מצוה צח) הַבִּטּוּל מִדְּאוֹרַיְתָא דְּמַדְאוֹרַיְתָא אֵינוֹ כְּמְבֻעָר, וּכְשֶׁלֹּא בְּטֵל עוֹבֵר בְּכָל יְרָאֶה, וְאַף לְרַשַׁ"י (לא: ד"ה צריך) וְרָ"ן (ט: ד"ה אמר) עַל כָּל פָּנִים בְּטוּל צָרִיךְ, (וְעַיֵּן בְּסִימָן תל"ג מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שֶׁהָרַמְבַּ"ן (פסחים ו.) הֵבִיא שְׁתֵּי

(ס) בַּ"ח (ס"א) וְעוֹלַת שַׁבָּת (סק"א) וּמְגַן אַבְרָהָם (סק"ב) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קיט ס"ד): (ע) רַ"ן (ב: ד"ה וגרסינן) וּלְבוּשׁ וְחק יַעֲקֹב (סק"ד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וּפְרִי חָדָשׁ וּמְקוֹר חַיִּים (חי סק"ג) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד). וְכֵן מְצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ"א (ו. ד"ה לא אמרן) לְהַקֵּל: (י) אַף דְּדַעַת הַבַּ"ח (ס"א) וּלְבוּשׁ (ס"ב) לְהַקֵּל בְּשָׁכַר בְּטֵל וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) מְצַדֵּד כְּמוֹתָם, מִכָּל מָקוֹם לֹא רָצִיתִי לִסְתֹּם כֵּן, מִשּׁוּם דְּדַעַת הָעוֹלַת שַׁבָּת (סק"א) וְהַפְּרִי חָדָשׁ וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) וּמְקוֹר חַיִּים (חי סק"ד) לְהַחְמִיר בָּזֶה, וְכֵן מִשְׁמַע מִמְּגַן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן י"ב וְהַחְכִּימוּ עִמּוֹ חק יַעֲקֹב (סק"ג), וְהַסְכִּימוּ לְשִׁטָּתוֹ: (יא) מְגַן אַבְרָהָם (סק"ג), וְחק יוֹסֵף (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) וְהַגְּרָ"ז (ס"ו), דְּלֹא כְּטֻ"ז (סק"ג). וּמִכָּל מָקוֹם סִיַּם הַמְּגַן אַבְרָהָם בָּזֶה דְּהַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן: (יב) מְגַן אַבְרָהָם (שם), וְהִתְעִקִּיבוּ הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְחק יוֹסֵף (שם). **אֲכָן בְּחק יַעֲקֹב** (שם) **לֹא הָעְתִּיק אֶלָּא רֹאשׁ דְּבָרָיו, וּמִשְׁמַע לְכאוֹרָה דְּאֵין מוֹדָה לוֹ בָּזֶה וּכְבִירָא לֵיהּ כְּהַמְקִלִּין:** (יג) הַטּ"ז (שם) וּבְגִדֵי יֶשַׁע (סק"ג) וְהַגְּרָ"ז (שם): (יד) כֵּן מוּכָח בְּמָקוֹר חַיִּים (חי סק"ד): (טו) מְגַן אַבְרָהָם (סק"ד) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (הל' ל' יום קודם לפסח) וְהֶבִיאוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים. אֲכָן בְּבֵית מֵאִיר וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח) מְפַקְפְּקִים בָּזֶה, דְּמַהֲרַשַׁ"ל (ו. ד"ה תנן) מַשְׁמַע

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (סוף ס"ו) כתב דלענין הלכה יש להחמיר, ובדיעבד שיצא מביתו וטורח לו לחזור, יש לסמוך על המקילין ואין צריך לחזור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תלו

ד טוּר וּכְפֵרוּשׁ רַשְׁ"י שָׁם (ו. ד"ה דִּשְׁתָּה). ה טוּר. ו שָׁם בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (ח"ב סִי' תכו). ז שָׁם וְשָׁם.

*כָּךְ בְּיַחַד (תשובת הרשב"א סִי' ע'): **ב** (כ) [ד]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּקֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁאֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק הַיְנוּ כְּשֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, וְאַף עַל פִּי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר קֹדֶם הַפֶּסַח אוֹ אַחֲרָיו אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק, (כא) כֵּיוָן שֶׁהוּא קֹדֶם שְׁלֹשִׁים. (כב) (וּכְשֶׁגִּיעַ פֶּסַח יִבָּטְלֶנּוּ). אֲבָל אִם דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, (כג) צָרִיךְ לִבְדֹּק אֲפִלּוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה. (כד) [ה]וְאִם שָׁכַח וְלֹא בָּדַק, יְבַטֵּל כְּשֶׁגִּיעַ הַפֶּסַח (כה) וְלֹא יְבָרֵךְ עַל הַבִּטּוּל. הַגָּהָה: גַּם (מ) אִשְׁתּוֹ תִּבְדֹּק וִיבַטֵּל בְּבֵיתוֹ, דְּלְמָא יִשְׁכַּח לְבַטֵּל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא (כל בו (סר' ממ)): **ג** [ו]יִשְׂרָאֵל (ט) הַיּוֹצֵא מִבֵּית עַכּוּ"ם תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְנִכְנָס בְּבֵית אַחֵר בְּעִיר זוֹ, אוֹ הוֹלֵךְ לְעִיר אַחֶרֶת, (כו) אֵינוֹ צָרִיךְ לְבַעֵר בֵּית הָעַכּוּ"ם (כז) שֶׁהָרֵי יְקֵיִם מִצְוֹת בְּעוֹר (כח) בְּאוֹתוֹ בַּיִת אַחֵר, אֲבָל אִם הוּא מְפָרֵשׁ אוֹ יוֹצֵא בְּשֵׁירָא וְלֹא יִכָּנֵס בְּפֶסַח בְּבַיִת, [ז]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁחָל עָלָיו חוֹבַת הַבְּעוּר כֵּיוָן שֶׁהוּא תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, (כט) וְצָרִיךְ לְבַעֵר בֵּית הָעַכּוּ"ם שֶׁהוּא יוֹצֵא מִמֶּנּוּ כְּדֵי לְקַיֵּם (י) מִצְוֹת בְּעוּר, (ל) (אַף עַל פִּי שֶׁהָעַכּוּ"ם יִכָּנֵס לַבַּיִת בְּפֶסַח. (לא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ (לב) כְּשֶׁנִּכְנָס בּוֹ הָעַכּוּ"ם) (טור):

בֵּאוּר הַיּטֵב

מְחֻפָּצִים. הַשֵּׁ"ז (סק"ד) הַשִּׂיג עַל הָרַב בְּדִין זֶה. וְהַחֹק יַעֲקֹב (סק"ח) מְיַשְּׁבוֹ, עַיֵּן שָׁם: **ב** (מ) **אִשְׁתּוֹ תִּבְדֹּק.** אֲפִלּוּ לֹא צִוָּה לָהּ שֶׁתִּבְדֹּק. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו יד) וּבְחֹק יַעֲקֹב (סק"ו יד): **ג** (ט) **הַיּוֹצֵא מִבֵּית עַכּוּ"ם.** אֲבָל מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל אַחֵר דָּר בּוֹ, בְּכָל עִנְיָן אֵינוֹ מְחֻיָּב לְבַדֵּק, כִּי עַל יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁנִי מֻטָּל חִיּוּב הַבְּדִיקָה מִבֵּית שְׁדָּר בּוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) חֹק יַעֲקֹב (סק"ז) וּמִקּוֹר חַיִּים (סק"ט): (י) **מִצְוֹת בְּעוּר.** לְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הָרַב לְעֵיל סוֹף סִימָן תל"ג (סי"א) דְּהַכִּיסִים וּבְתֵי יָדַיִם שֶׁל הַבְּגָדִים צְרִיכִין לִבְדֹּק, אִם כֵּן אַף יוֹצֵא בְּשֵׁירָא וּמְפֹרָשׁ גַּם כֵּן אָפְשָׁר לוֹ לְקַיֵּם מִצְוֹת בְּעוּר וּבְדִיקָה. וְאָפְשָׁר לוֹמַר כֵּיוָן דִּכְתִיב (שמות יב טו) 'תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבָּתֵּיכֶם', עִקַּר הַמִּצְוָה לִבְדֹּק

בֵּאוּר הַלָּכָה

הַסְּבָרוֹת), וּבְלֹא בְּטוּל מְחֻיָּב לְכַתְּחִלָּה לְפָנוֹת הַמַּפָּלָת, וּמַאי נַפְקָא מִנָּהּ שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה קֹדֶם שְׁלֹשִׁים כֵּיוָן שֶׁהֶחְמֵץ קַיָּם שָׁם וְאֵינוֹ מְבֻטָּלוֹ. אֲכָן יֵשׁ לוֹמַר דְּאָמְנָם אִם לֹא הָיָה אָסוּר בַּהֲנָאָה הַבְּטוּל אֵינוֹ בְּטוּל גָּמוּר, שֶׁהָרֵי טָרַח הוּא לוֹ לְבָרֵר הַחִטִּים הֶחְמֵצִים, וּכְשֶׁיִּמְכֹּר יִמְכֹּר הַכֹּל בְּיַחַד, אִם כֵּן אַף שֶׁאוֹמֵר שֶׁהוּא מְבֻטָּל אֵינוֹ מוֹעִיל, שֶׁהָרֵי כַּוָּנָתוֹ לִמְכֹּר אַחַר כָּךְ וְלֹא יִבְרֹר זֶה מִזֶּה, וְלָכֵן אָסוּר בַּהֲנָאָה אַחַר הַפֶּסַח, וְכֵיוָן דְּאָסוּר בַּהֲנָאָה וְיִהְיֶה מְחֻיָּב לְבָרֵר אַחַר כָּךְ הֶחְמֵצִים, אִם כֵּן שׁוּב בְּטוּלוֹ בְּטוּל גָּמוּר הוּא, שֶׁהֲלֹא שׁוּב לֹא יִזְכֶּה בְּהֶחְמֵצִים מֵחֲמַת אִסּוּר הֲנָאָה, וְלָכֵן אֵינוֹ צָרִיךְ לְפַנּוֹת מִתְּחִלָּה, כֵּן נִרְאֶה לִי בְּבֵאוּר הָעִנְיָן, וּבָזֶה יִתְיַשְּׁבוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) מַקְשִׁית הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ק יד) הַנ"ל. וְהָעִקָּר כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם וְכִדְמַשְׁמַע גַּם מֵהַבַּיִת מֵאִיר שֶׁהִסְכִּים כֵּן לְדִינָא:

* **כָּךְ בְּיַחַד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק אִם יִמָּצְאוּ שָׁם מֵחֻמָּצִים כְּדֵי לְהַשְׁלִיכָם שֶׁלֹּא לֵהָנוֹת מֵהֶם, דְּהָא אֲפִלּוּ אִם יִמָּצֵא גַּם כֵּן מַתִּיר, מִשּׁוּם קְפָק סְפֵקָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ק יט):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֶלָּא עִפּוּשׁ וְהֶפְסֵד וְלֹא חָמֵץ נֶחְשָׁבַת: **ב** (כ) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּקֹדֶם וְכוּ'.** דֵּעָה זוֹ בָּא לְהַקֵּל, וּלְשׁוֹנוֹ מְגֻמְגָּם קָצָת, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמַה שֶּׁאָמַרְנוּ דְּקֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק, הוּא אַף כְּשֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר קֹדֶם הַפֶּסַח, וְרַק שֶׁלֹּא יִהְיֶה דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, דְּדֵעָה זוֹ לֹא סְבִירָא לָהּ מַה שֶּׁכָּתַב לְעֵיל דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא יָבוֹא עֶרֶב פֶּסַח בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְכוּ': **(כא) כֵּיוָן שֶׁהוּא קֹדֶם שְׁלֹשִׁים.** [א]אֲבָל תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים שָׁחָל עָלָיו (כה) חוֹבַת בְּדִיקָה, אַף שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזֹר לְבֵיתוֹ קֹדֶם פֶּסַח חִישִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁתַּהֶא וְלֹא יָבֹא, וְעַל כֵּן צָרִיךְ בְּדִיקָה. וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְעֵיל בְּסָעִיף א' (סק"ט) דְּכָל זֶה בְּמְפֹרָשׁ לַיָּם וְיוֹצֵא בְּשֵׁירָא לְדַרְדָּ רְחוֹקָה, אֲבָל בְּדַרְדָּ קְרוֹבָה וְדַעְתּוֹ לַחֲזֹר קֹדֶם הַפֶּסַח לֹא חִישִׁינַן, וְסָמְכִינַן דְּיִבְדֹּק כְּשֶׁיָּבוֹא: **(כב) וּכְשֶׁגִּיעַ פֶּסַח יְבַטְּלֶנּוּ.** פְּרוּשׁ כְּשֶׁלֹּא בָּא לְבֵיתוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח: **(כג) צָרִיךְ לִבְדֹּק.** דְּכְשֶׁיָּבוֹא בְּפֶסַח לָאו בְּרִשׁוּתֵיהּ קָיְמָא דְּלֵיבַטְּלֵיהּ, (ס) וְעוֹבֵר עַל 'בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא'. וְעַד דְּלֵדָעָה זוֹ הוּא הַדִּין הָעוֹשֶׂה בֵּיתוֹ אוֹצָר. דְּלֵדָעָה רִאשׁוֹנָה תָּלוּי חוֹבַת הַבְּדִיקָה בְּאִם דַּעְתּוֹ לַפָּנוֹתוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח, וּלְדֵעָה זוֹ דַּוְקָא בְּאִם דַּעְתּוֹ לַפָּנוֹתוֹ תּוֹךְ הַפֶּסַח [בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכן הדין)]. וּלְעִנְיַן דִּינָא פָּסְקוּ (ס) הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה, וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם הַדְּחַק כְּגוֹן שֶׁיָּצָא מִבֵּיתוֹ עִם הַשַּׁיָּרָא וּכְהַאי גַּוְנָא יֵשׁ לִסְמֹךְ אַדֵּעָה אַחֲרוֹנָה, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר. אִם אֵין דַּעְתּוֹ לָבוֹא תּוֹךְ הַפֶּסַח: **(כד) וְאִם שָׁכַח וְלֹא בָּדַק.** דְּאִם בָּדַק הָיָה צָרִיךְ לְבַטֵּל גַּם כֵּן בְּשָׁעַת הַבְּדִיקָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּרֵישׁ הַסִּימָן (סק"ג): **(כה) וְלֹא יְבָרֵךְ.** דְּכֵיוָן דְּעִקַּר הַבִּטּוּל בַּלֵּב (כמ) דַּאֲפִלּוּ מְחַשֵּׁב בְּלִבּוֹ סַגִּי, אֵין מְבָרְכִין עַל דְּבָרִים שֶׁבַּלֵּב [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יג)]: **ג (כו) אֵין צָרִיךְ לְבַעֵר בֵּית הָעַכּוּ"ם וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ אִם לֹא יִכְנֹס לְתוֹכָהּ הָעַכּוּ"ם קֹדֶם פֶּסַח, וְהַטַּעַם כְּדִלְקַמָּיהּ [אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ק יז)]: **(כז) שֶׁהָרֵי יְקֵיִם מִצְוֹת בְּעוּר וְכוּ'.** אֵין זֶה עִקַּר הַטַּעַם, דְּכִי מִי שָׁיֵשׁ לוֹ כַּמָּה בָּתִּים אֵינוֹ מְחֻיָּב לְבַדֵּק רַק בֵּית אֶחָד. אֶלָּא מִשּׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁיּוֹצֵא מִבֵּית הָעַכּוּ"ם שָׁלֹא עַל מְנָת לַחֲזֹר, מִסְתָּמָא הוּא מְפַקִּיר הוּא לַחֲמֵצוֹ הַנִּשְׁאָר שָׁם, וַהֲרֵי הוּא כְּמַשְׁלִיךְ אוֹתוֹ בָּרְחוֹב וְתוֹ אֵין הֶחְמֵץ שֶׁלּוֹ וְאֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו בְּ'כָל יֵרָאֶה', אֶלָּא דְּמִכָּל מָקוֹם אִם לֹא הָיָה נִכְנָס לְבֵית אַחֵר קֹדֶם פֶּסַח שֶׁהוּא מְפֹרָשׁ לַיָּם אוֹ יוֹצֵא בְּשֵׁירָא, דַּעַת הַיֵּשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּכֵיוָן שֶׁהוּא תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים מִצְוָה עָלָיו לְקַיֵּם מִצְוֹת בְּדִיקָה קֹדֶם שֶׁיֵּצֵא מֵהַבַּיִת בְּעוֹד שֶׁהֶחְמֵץ שֶׁלּוֹ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא יְקֵיִם מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּאָן שֶׁיְּכֻנָּס לְבֵית אַחֵר וְיקַיֵּם שָׁם מִצְוֹת בְּעוּר, אֵין שׁוּם טַעַם לְחַיְּבוֹ: **(כח) בְּאוֹתוֹ בַּיִת אַחֵר.** אוֹ הוּא אוֹ בַּעַל הַבַּיִת שֶׁדָּר אֶצְלוֹ, דְּהָוֵי כִּשְׁלוּחוֹ וּשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ [אַחֲרוֹנִים]: **(כט) וְצָרִיךְ לְבַעֵר בֵּית הָעַכּוּ"ם וְכוּ'.** וְאִם (כט) יוֹצֵא מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל אַחֵר נִכְנָס בּוֹ, לְכֹלֵי עָלְמָא אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק, כִּי עַל יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁנִי חָל חוֹבַת בְּעוּר. (ע) וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁיּוֹצֵא מִבֵּית עַכּוּ"ם וְיִשְׂרָאֵל אַחֵר נִכְנָס תַּחְתָּיו לָדוּר שָׁם אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק, וְעַל יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁנִי חָל הַחִיּוּב: **(ל) אַף עַל פִּי שֶׁהָעַכּוּ"ם יִכָּנֵס לַבַּיִת בְּפֶסַח.** וְרָבִיא שָׁם חֲמִצּוֹ בְּלָאוֹ הָכִי, אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ הַיִּשְׂרָאֵל לִבְדֹּק חָמֵץ שֶׁלּוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁלֹּא יִכָּנֵס בּוֹ הַנָּכְרִי: **(לא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ וְכוּ'.** דְּהָא הַבְּעוּר אֵינוֹ חוֹבַת הַגּוּף, אֶלָּא לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ צָרִיךְ לִבְדֹּק וּלְבַעֵר, וְכָאן שֶׁאֵין לוֹ חָמֵץ דַּהֲרֵי הוּא מַפְקִירוֹ וְכַנַּ"ל, אֵין עָלָיו שׁוּם חִיּוּב: **(לב) כְּשֶׁנִּכְנָס בּוֹ הָעַכּוּ"ם.** עַיֵּן בְּחֹק יַעֲקֹב (סק"ח יח) [ב]דְּלָאו דַּוְקָא, דַּאֲפִלּוּ (ע) אִם אֵין נִכְנָס בּוֹ גַּם כֵּן אֵינוֹ מְחֻיָּב, כֵּיוָן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (כה) חֹק יַעֲקֹב (סק"ק יח) וּמִקּוֹר חַיִּים (סק"ט), דְּלֹא כְּט"ז (סק"ה). **וְכָל שֶׁכֵּן אִם אֵין דַּעְתּוֹ לַחֲזֹר כְּלָל עַד אַחַר הַפֶּסַח בְּוַדַּאי צָרִיךְ בְּדִיקָה לְכֹלֵי עָלְמָא:** **(ס)** וְאַף דְּיוֹכֵל לְבַטֵּל קֹדֶם פֶּסַח, כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּדַרְדָּ עַל הַיָּם אוֹ בְּשֵׁירָא חִישִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁכַּח לְבַטֵּל. [עַיֵּן שָׁם בְּמַהֲרְשָׁ"א (נ. ד"ה בפירוש בד"ה דעתו) וּמַהֲרְשָׁ"ל (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם כְּאן (סק"ק יא) מַה שֶּׁכָּאֲרוּ בְּכַוָּנַת רַשְׁ"י (ו. ד"ה אפילו)]: **(מ)** הַלְבוּשׁ הִשְׁמִיט הַיֵּשׁ אוֹמְרִים לְגַמְרֵי, וְהִסְכִּים עִמּוֹ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח), מַחֲמַת דְּרוֹב פּוֹסְקִים פֵּרְשׁוּ כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה. וְכֵן הַפְּרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה. וְכֵן אֵיזֶה שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. אָכֵן הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ מְצַדֵּד לְהוֹרוֹת כְּדֵעָה אַחֲרוֹנָה. וְעַל כֵּן יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה בְּשָׁעַת הַדְּחַק, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (סי"ג): **(מא)** וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּצָרִיךְ לְהוֹצִיא הַבְּשׂוּל בְּפָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ן (ס: ד"ה אמר) וְהוּבְּאָ בְּבֵית יוֹסֵף (סי' תלא ד"ה וכתב הר"ן),

---

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וּבשו"ע הרב (ס"ט) כתב שלפי דעה זו, אם דעתו לַחֲזֹר קודם פסח, אף אם יצא תוך שלשים אין צריך לבדוק (ועי"ש בקו"א סק"ח). **ב)** וּבשו"ע הרב (סכ"ב) פסק שדוקא אם הנכרי נכנס לבית אין צריך. הישראל לבדקו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

תלז הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ עַל מִי חָל חוֹבַת בְּעוּר. ובו ד׳ סְעִיפִים:

א [א]הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵרוֹ (א) לְצֹרֶךְ אַרְבָּעָה עָשָׂר וּמָמְנוּ וְאֵילָךְ (ו) (ב) [ב]וְקָנָהוּ בְּאֶחָד מֵהַדְּרָכִים שֶׁשְּׁכִירוּת קַרְקַע נִקְנֵה בּוֹ, (ג) אִם עַד (ג) שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ הַמַּפְתֵּחַ חָל אַרְבָּעָה עָשָׂר, (ג) (ד) * עַל הַמַּשְׁכִּיר לְבְדֹק, (ה) וְאִם מָשְׁמַר לוֹ הַמַּפְתֵּחַ חָל אַרְבָּעָה עָשָׂר, (ד) (ו) עַל הַשּׁוֹכֵר בַּיִת מֵחֲבֵרוֹ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם הוּא בָּדוּק, (ח) אִם הוּא בָּעִיר, (ה) (ט) * שׁוֹאֲלוֹ אִם בְּדָקוֹ, [ד]וְאִם אֵינוֹ בָּעִיר, חֶזְקָתוֹ בָּדוּק

ב [ב]בַּיִת יוֹתֵר (ד״ה המשכיר) וְכֵן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ב׳ מֵהִלְכוֹת חָמֵץ וּמַצָּה (ה״ח).

ג שָׁם בַּגְּמָרָא. **ד** בְּעֵיָא שָׁם וְכֵן פָּשַׁט רַב נִסִּים גַּאוֹן אַף עַל גַּב דְּדַחֵי לֵהּ בַּגְּמָרָא וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ב׳ (ה״ז) וְהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ ב) כֵּיוָן דְּמִדְּרַבָּנָן הוּא דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא בְּכִשּׁוּל בְּעָלְמָא סַגִּי.

א [א]בְּרֵייתָא פְּסָחִים ד׳ (ע״א) בְּפֶרוּשׁ הָרַ״ן (א: ד״ה המשכיר וכו׳ בי״ד).

בַּאֵר הַיטֵב

וּלְבַעַר הֶחָמֵץ מֵהַבַּיִת מֻמָּשׁ. חק יַעֲקֹב (ס״ק יז). כָּל שִׁלְשִׁים יוֹם צָרִיךְ לְעַיֵּן בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר חָמֵץ בּוֹ בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַסִּירוֹ בְּנָקֵל. ב״ח (ס״ח) (מַהֲרַי״ל (הל׳ יום קודם לפסח):

א (ו) וְקָנָהוּ. אֲבָל כְּשֶׁעֲדַיִן לֹא קָנָאוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַשּׁוֹכֵר אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק, דְּהֲוֵי לֵיהּ כְּמִי שֶׁהַקְּדִיר מַפְתְּחוֹ בְּיַד אַחֵר, דְּאֵין הַנִּפְקָד צָרִיךְ לִבְדֹּק. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק א) וְנִרְאֶה (ס״ב): (ג) שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ הַמַּפְתֵּחַ. [וּמִסְתִּירַת מַפְתֵּחַ לְבַד לֹא מְהַנֵּי כְּלוּם, דְּהֲוֵי כְּאִלּוּ מְסָרוֹ לִשְׁמִרָה. דְּרָכֵי מֹשֶׁה (הָאוֹרַח ד״ה מ) בְּשֵׁם ר״ן (א: ד״ה המשכיר וכו׳ בי״ד)]. וְאַף אִם מָסַר הַמַּפְתֵּחַ לְשׁוֹכֵר וְחָזַר וְהִקְדִּיר לַמַּשְׁכִּיר, עַל הַמַּשְׁכִּיר לִבְדֹּק, כֵּיוָן שֶׁהַחֹמֶץ שֶׁלּוֹ וְהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד אַחֵר, אֲבָל בְּמַפְתֵּחַ בְּיַד אַחֵר, אֵין עָלָיו חִיּוּב בְּדִיקָה בְּיוֹתֵר, וְאִם אֵינוֹ בָּעִיר, חֶזְקָתוֹ בָּדוּק. חק יַעֲקֹב (סק״ב): (ד) עַל הַשּׁוֹכֵר בַּיִת. וְעַיֵּן בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בּוֹ חָמֵץ בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַסִּירוֹ בְּנָקֵל. ב״ח (ס״ח) (מַהֲרַי״ל (הל׳ יום קודם לפסח):

א (ו) וְקָנָהוּ. אֲבָל כְּשֶׁעֲדַיִן לֹא קָנָאוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַשּׁוֹכֵר אֵינוֹ צָרִיךְ לִבְדֹּק, דְּהֲוֵי לֵיהּ כְּמִי שֶׁהַקְּדִיר מַפְתְּחוֹ בְּיַד אַחֵר, דְּאֵין הַנִּפְקָד צָרִיךְ לִבְדֹּק. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְנִרְאֶה (סק״ב): (ג) שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ הַמַּפְתֵּחַ. [וּמִסְתִּירַת מַפְתֵּחַ לְבַד לֹא מְהַנֵּי כְּלוּם, דְּהֲוֵי כְּאִלּוּ מְסָרוֹ לִשְׁמִרָה. דְּרָכֵי מֹשֶׁה (הָאוֹרַח ד״ה מ) בְּשֵׁם ר״ן (א: ד״ה המשכיר וכו׳ בי״ד)]. וְאַף אִם מָסַר הַמַּפְתֵּחַ לְשׁוֹכֵר וְחָזַר וְהִקְדִּיר לַמַּשְׁכִּיר, עַל הַמַּשְׁכִּיר לִבְדֹּק, כֵּיוָן שֶׁהַחֹמֶץ שֶׁלּוֹ וְהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד אַחֵר, אֵין עָלָיו חִיּוּב בְּדִיקָה בְּיוֹתֵר, וְאִם אֵינוֹ בָּעִיר, חֶזְקָתוֹ בָּדוּק. חק יַעֲקֹב (סק״ב): (ד) עַל הַשּׁוֹכֵר בַּיִת. חִיּוּב בְּדִיקָה לְכַלֵּי עָלְמָא. וּבַיִת שֶׁאֵינוֹ נָעוּל, אִם כְּבָר הֶחֱזִיק בָּהּ הַשּׁוֹכֵר עָלָיו לְבַעֲרוֹ. חק יַעֲקֹב (סק״ד): (ג) עַל הַמַּשְׁכִּיר לִבְדֹּק. וְאָפְשָׁר דִּלְרַעַת יֵשׁ אוֹמְרִים בְּסָעִיף ג׳, דִּבְמָקוֹם שְׁנוֹתְנִים שָׂכָר עַל הַבְּדִיקָה [וְכוּ׳], צָרִיךְ לְשַׁלֵּם לְמַשְׁכִּיר שָׂכָר הַבְּדִיקָה, כֵּיוָן שֶׁהַשּׁוֹכֵר קָנָהוּ וְהֶחֱזִיק בּוֹ. חק יַעֲקֹב (סק״ה): (ד) עַל הַשּׁוֹכֵר לִבְדֹּק. גַּם יְבַשֵּׁל, אַף שֶׁאֵין הֶחָמֵץ שֶׁלּוֹ רַק שֶׁל מַשְׁכִּיר, מִכָּל מָקוֹם מִסְתָּמָא הֲרֵי כְּמוֹ הִפְקִירוֹ הַמַּשְׁכִּיר, וְהַשּׁוֹכֵר שְׁזוֹכֶה בָּהּ צָרִיךְ לְבַטֵּל. וּמִכָּל מָקוֹם הַמַּשְׁכִּיר יְבַטֵּל גַּם כֵּן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) [בְּשֵׁם תּוֹסָפוֹת (ד. ד״ה על המשכיר). וְהַחק יַעֲקֹב (סק״ו) כָּתַב עָלָיו שֶׁלֹּא רָאִיתִי שׁוּם מִשְׁמָעוּת בְּתוֹסָפוֹת, עַיֵּן שָׁם]: ב (ה) שׁוֹאֲלוֹ. וְהוּא הַדִּין אִם אִשְׁתּוֹ אוֹ בְּנֵי בֵּיתוֹ בָּעִיר יוּכַל לִסְמֹךְ עָלֵיהֶם, דְּהֲרֵי הֵם נֶאֱמָנִים אֲפִלּוּ נֶגֶד הַחֶזְקָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל הִפְקִיר חֲמֵצוֹ לְשֵׁם וְכַנַּ״ל. וּלְדִינָא יֵשׁ דֵּעוֹת (נג) בֵּין הָאַחֲרוֹנִים אִי כְּדַעַת הַמְחַבֵּר אוֹ כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּבָא בְּרַמ״א. (נג) וְנִרְאֶה דְּאִם נִכְנַס בּוֹ הַנָּכְרִי יֵשׁ לְהָקֵל. וּלְעִנְיַן אִם מְחַיֵּב לִבְדֹּק בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר הַחֲדָרִים שֶׁבְּדַעְתּוֹ לְמָכְרָן לְמָחָר לַנָּכְרִי עִם הֶחָמֵץ שֶׁלָּהֶם, יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים, שֶׁדַּעַת הַמְּקוֹר חַיִּים (בי׳אר׳ סק״ד) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל קיט סי״ח) שֶׁצָּרִיךְ לִבְדֹּקָן, מֵאַחַר שֶׁלְּעֵת עַתָּה הַחֲדָרִים לֹא נִמְכְּרוּ וְהֵם בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל, וַאֲפִלּוּ אִם נִמְכְּרוּ עֲדַיִן לֹא הֶחֱזִיק בָּהֶם הַנָּכְרִי, וְגַם הַמַּפְתֵּחַ הוּא בִּרְשׁוּת בַּעַל הַבַּיִת עֲדַיִן. אֲמָנָם בְּתִשּׁוּבַת בִּנְיַן עוֹלָם סִימָן כ׳ חוֹלֵק וְדַעְתּוֹ דְּאֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה, דְּכָזֶה עַצְמוֹ שֶׁמּוֹכֵר לְמָחָר לְעַכּוּ״ם מְקַיֵּם ׳תַּשְׁבִּיתוּ׳ וּבְעוּר, וְלֹא גָּרַע מֵחָמֵץ שֶׁמּוֹצֵא אַחַר הַבְּדִיקָה שֶׁמְּשַׁיֵּר לְמַאֲכָלוֹ לְמָחָר וְאֵינוֹ מְחַיֵּב לְבַעֵר הַכֹּל, וְאַף בָּזֶה בְּעֵת שֶׁמְּקַיֵּם בְּדִיקָה בְּבֵיתוֹ הוּא מְשַׁיֵּר לְאִלּוּ הַחֲדָרִים לְמָכְרוֹ לְמָחָר לְעַכּוּ״ם. וְכֵן בְּתִשּׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר סִימָן קל״א דַּעְתּוֹ לְהָקֵל כְּשֶׁמְּקַיֵּם מִצְוַת בְּדִיקָה בְּשָׁאָר חֲדָרִים. וְכֵן בְּסֵפֶר אֲשֶׁל אַבְרָהָם (סי׳ תלג ס״ג) כָּתַב דְּמִסְתַּבְּרָא לְהָקֵל וְכֵן פָּשׁוּט הַמִּנְהָג, עַיֵּן שָׁם. אַךְ שֶׁצָּרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁיִּבָּאֵר בְּעֵת הַמְכִירָה שֶׁמּוֹכֵר לוֹ הַחֲדָר וְכָל הֶחָמֵץ הַנִּמְצָא בּוֹ, (כְּדֵי לִכְלֹל בָּזֶה גַּם הֶחָמֵץ הַנִּמְצָא בְּחוּרִין וּבִסְדָקִין), וְלֹא יֹאמַר לוֹ בִּסְתָמָא שֶׁמּוֹכֵר לוֹ הַחֲדָר וְהַיַּיִן שָׁרָף וְהַשָּׂכָר הַנִּמְצָא בּוֹ [פְּתִחֵי תְּשׁוּבָה (ד״ה ישראל)]. וּמִכָּל מָקוֹם אַף דְּאֵין לְחָמוֹת בְּיַד הַמַּקְלִין, הַמּוֹכֵר בְּיוֹם שִׁלְשָׁה עָשָׂר שַׁפִּיר עֲדִיף טְפֵי. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, כָּל שִׁלְשִׁים יוֹם צָרִיךְ לְעַיֵּן בְּכָל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בּוֹ חָמֵץ בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַסִּירוֹ בְּנָקֵל:

א (א) לְצֹרֶךְ אַרְבָּעָה עָשָׂר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהִשְׁכִּיר לוֹ בִּשְׁלִשָּׁה עָשָׂר לְצֹרֶךְ אַרְבָּעָה עָשָׂר: (ב) וְקָנָהוּ. הֵינוּ בְּכֶסֶף אוֹ בְּשָׁטָר אוֹ בַּחֲזָקָה אוֹ בְּקִנְיַן סוּדָר, אֲבָל כְּשֶׁעֲדַיִן לֹא קָנָאוֹ בְּאֶחָד מֵהַקִּנְיָנִים, אַף עַל פִּי שֶׁהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַשּׁוֹכֵר אֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק, דַּהֲוָה לֵיהּ כְּמוֹ שֶׁהִפְקִיד מַפְתְּחוֹ בְּיַד אַחֵר דְּאֵין הַנִּפְקָד צָרִיךְ לִבְדֹּק, אֶלָּא חִיּוּב בְּדִיקָה הוּא עַל הַמַּשְׁכִּיר. וְעַד דְּהַמְחַבֵּר סָתַם דְּבָרָיו (ו) כְּדַעַת הָרַ״ן (א: ד״ה המשכיר וכו׳ בי״ד) וְהָרַב הַמַּגִּיד (פ״ב הי״ח) דִּלֹא מְחַיְּבִינַן לְשׁוֹכֵר לִבְדֹּק אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בּוֹ תִּרְתֵּי לְטִיבוּתָא, דְּהֵינוּ שֶׁקָּנָהוּ בְּאֶחָד מֵהַקִּנְיָנִים קֹדֶם הַתְחָלַת אַרְבָּעָה עָשָׂר, וְגַם מִסְתִּירַת מַפְתֵּחַ. וְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (ד. ד״ה אם) (ג) וְסִיעָתָם דְּבִמְסִירַת מַפְתֵּחַ לְבַד קֹדֶם הַתְחָלַת אַרְבָּעָה עָשָׂר, חָל חוֹבַת הַבְּדִיקָה עַל הַשּׁוֹכֵר, מִשּׁוּם דְּאֵין הַמַּשְׁכִּיר יָכוֹל לִכְנֹס בּוֹ שֶׁאֵין הַמַּפְתֵּחַ בְּיָדוֹ, וְלָכֵן הִטִּילוּ הַחִיּוּב עַל הַשּׁוֹכֵר. (ג) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁנָּכוֹן לְהַחְמִיר כִּשְׁנֵיהֶם, וְאִם כֵּן חִיּוּב בְּדִיקָה בָּזֶה עַל הַשּׁוֹכֵר וְהַמַּשְׁכִּיר. (ד) וְהַפְרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּעִקַּר הַטַּעַם שֶׁהַשּׁוֹכֵר קָנָהוּ וְהֶחֱזִיק בּוֹ. וְלָכֵן אִם מָסַר לוֹ הַמַּפְתֵּחַ בְּיַד אַחֵר, אֵין עָלָיו חִיּוּב בְּדִיקָה. וְכֵן מִיהוּ לְכַלֵּי עָלְמָא יָכוֹל הָאָחוּ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לַחֲבֵרוֹ וְיוֹצֵא יְדֵי הַכֹּל: (ג) אִם עַד וְכוּ׳ חָל אַרְבָּעָה עָשָׂר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁבְּתְחִלַּת אַרְבָּעָה עָשָׂר הָיָה הַבַּיִת סָגוּר וְהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַמַּשְׁכִּיר, חָל עָלָיו חוֹבַת הַבְּדִיקָה, כֵּיוָן שֶׁהֶחָמֵץ שֶׁלּוֹ וְהַבַּיִת עֲדַיִן מֻשְׁכָּר לוֹ, וְלָכֵן אִם גַּם הַמַּפְתֵּחַ בְּיָדוֹ עָלָיו מֻטָּל לִבְדֹּק, (ו) מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמָכַר וְהֶחֱזִיק הַלּוֹקֵחַ, כֵּיוָן שֶׁאֵין לַמּוֹכֵר שׁוּם זְכִיָּה בְּקַרְקַע, אַף שֶׁהַמַּפְתֵּחַ בְּיָדוֹ, אֵינוֹ אֶלָּא כְּמַפְקִיד אֵצֶל אַחֵר, וְהַחִיּוּב מֻטָּל עַל הַלּוֹקֵחַ: (ד) עַל הַמַּשְׁכִּיר לִבְדֹּק. וְאִם הַבַּיִת אֵין לוֹ מְעוּבָּד, עַל הַשּׁוֹכֵר לִבְדֹּק, כֵּיוָן שֶׁהֶחֱזִיק בּוֹ בְּאָחֵד מִדַּרְכֵי הַקִּנְיָן וְהוּא פָּתוּחַ לִכְנֹס בּוֹ [אַחֲרוֹנִים וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים (א״א סק״ב)]: (ה) וְאִם מְשָׁמַר וְכוּ׳. דְּהֵינוּ שֶׁמָּסַר לוֹ בְּיוֹם שְׁלִשָּׁה עָשָׂר. וְאִם חָזַר וְהִפְקִידוֹ אֵצֶל הַמַּשְׁכִּיר, (ח) עַל הַמַּשְׁכִּיר לִבְדֹּק, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים בְּתְחִלַּת לֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר הָיָה בְּיָדוֹ. [א]וְהַפְרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּעַל הַשּׁוֹכֵר לִבְדֹּק, כֵּיוָן שֶׁהַמַּשְׁכִּיר כְּבָר מָסַר לוֹ הַמַּפְתֵּחַ וּבְיָדוֹ לַחְזוֹר וְלִטֹּל מִיָּדוֹ: (ו) עַל הַשּׁוֹכֵר לִבְדֹּק. אַף שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ (ט) לִכְנֹס לְדוּר שָׁם עַד אַחַר הַפֶּסַח. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דִּצְרִיךְ לְבַטֵּל גַּם כֵּן, דְּהַמַּשְׁכִּיר הִפְקִיר חֲמֵצוֹ לְשֵׁם וְכֵן מִכָּל מָקוֹם הַמַּשְׁכִּיר יְבַטֵּל גַּם כֵּן. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק ג) בְּשֵׁם תּוֹסָפוֹת (ד. ד״ה על המשכיר). וְהַחק יַעֲקֹב (ס״ק ו) כָּתַב עָלָיו שֶׁלֹּא רָאִיתִי שׁוּם מִשְׁמָעוּת בְּתוֹסָפוֹת, עַיֵּן שָׁם: ב (ז) הַשּׁוֹכֵר בַּיִת מֵחֲבֵרוֹ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. רוֹצֶה לוֹמַר (י) בְּיוֹם שְׁלִשָּׁה עָשָׂר, אוֹ בְּתוֹךְ לֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר לְאַחַר שֶׁכְּבָר עָבַר זְמַן שֶׁהָיָה יָכוֹל הַמַּשְׁכִּיר לְבְדֹק בֵּיתוֹ בְּאוֹתוֹ זְמַן: (ח) אִם הוּא בָּעִיר. וְהוּא הַדִּין אִם אִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵּיתוֹ בָּעִיר יוּכַל לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם, דְּהֲרֵי הֵם נֶאֱמָנִים אֲפִלּוּ נֶגֶד הַחֶזְקָה כֵּיתוֹ בָּעִיר יָכוֹל לְמִשְׁאַל לְהוּ, דְּהֲרֵי הֵם נֶאֱמָנִים אֲפִלּוּ נֶגֶד הַחֶזְקָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ד׳: (ט) שׁוֹאֲלוֹ אִם בְּדָקוֹ. דְּאַף עַל פִּי

בַּאוּר הַלָּכָה

א * עַל הַמַּשְׁכִּיר לִבְדֹּק. וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֵינוֹ בָּעִיר, עַל הַשּׁוֹכֵר לִבְדֹּק, וְכִדְמוּכָח לְקַמָּן סָעִיף ב׳ וְסָעִיף ד׳. אַחֲרוֹנִים:

ב * שׁוֹאֲלוֹ אִם בְּדָקוֹ. וְנִרְאֶה לִכְאוֹרָה, דְּהָכָא כֵּיוָן שֶׁאוֹמֵר לוֹ שֶׁבְּדָקוֹ, אֵין צָרִיךְ שׁוּב לְבַטֵּל, דְּכֵיוָן דְּקַיְּמָא לַן הַבּוֹדֵק צָרִיךְ שֶׁיְּבַטֵּל, מִסְּתָמָא עָשָׂה כֵּן. וּמִדְּקָדֵק בָּזֶה לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר, שֶׁכָּתַב דְּהַשְׁאֵלָה אַמַּי בְּדָקוֹ, וְלֹא אִם בִּטְּלוֹ. אֲבָל

עוֹן וְהֶדֶר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah